

Передплата

«РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
 в пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 а місяць . . . 1/70 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милої і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щотижня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напереді застереження.

Рекламації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Мирна промова німецького канцлера Більова.

(×) Від більше як пів року почали ся над овидом Німеччини громадити темні хмари. З того часу як канцлер Більов поважно занедужав і не міг займатися державними справами, проявив ся могутний вплив особистої управи монарха і за той час нагромадило ся стільки пального матеріялу, що й у внутрі держави почало голосно проявляти ся загальне невдоволенє і у відносинах з заграничними державами опинила ся Німеччина самітною, відокремленою. Поважні німецькі мужі почали непокоїти ся сими відносинами, а сей неспокій проявляв ся також в денникарстві і на посольських вічах. Колиж тепер зібрав ся німецький парламент, посол Вассерман виїс інтерпеляцію і прямо указав на се занепокоєнє загалу і вимагав ясної відповіді.

Не зволікав із сим кн. Більов і зараз в середу в основній промові пояснив положенє політичне Німеччини. Промова кн. Більова є в цілім сего слова значіно мирною промовою, она усуває всяке недовіре що до заграничної політики Німеччини і не оставляє в сій справі ніякого сумніву. Кн. Більов пояснив основно взаємини з усіма державами, говорив про тридержавний союз, про зближенє між Францією і Англією, про російско-французкий союз, про Америку і Японію, а з усіх тих виводів проявляла ся ясна і рішуча воля Німеччини, удержати всюди спокій і мир. Він пояснив, що Німеччина дбає про помноженє своєї флоты, одначе ані в думці єї, щоби змагала тут яко морска держава іти навзаводи з Англією. Розходить ся їй лише о обезпеченє своїх заморских посілоств.

Тридержавний союз уважає кн. Більов найпевнішим заборолом європейского мира, а поміч, якої Німеччина дізнала від Австро-Угорщини на конференції в Альджесірас, є найліпшою порукою добрих взаємин. Вправді були змаганя особливо з угорского боку накликати вмшавє Німеччини у внутрішні спори австро-угорські, одначе як всяке вмшуванє в супружі взаємини може викликати неприязнь обидвох сторін, так і в тім випадку було би вмшуванє Німеччини непорадним, тим більше, що творцем союзу Німеччини з Австро-Угорщиною був ґр. Андраші.

При тім вказав одначе кн. Більов, що між Італією і Австро-Угорщиною втворило ся було напруженє викликанє неодвічальними киринниками, а се чимало причинило ся до ослабленя союзу. Зазначив отже, що таке важне забороло мира вимагає того, щоби у всіх єго частях складових оно було добре споенє і тому треба усунути навіть роботу таких непокликаних і неодвічальних киринників.

Нема найменшого сумніву що промова кн. Більова успокоїть уми затревожені мнимим змаганєм Німеччини до якоїсь непевної політики заграничної. Одначе не дав кн. Більов відповіді на се, чом у дійшло до того занепокоєня особливо посеред цілого населеня німецької держави. Не хотів очевидно тикати тут того особистого впливу могутного найвисшого чинника держави.

3 подорожи до св. Землі.

(Дальше).

Крета 23. IX. 1906.

Не добре зачинає ся поворот, бо люди починають хорувати. Женщин і тих, що напили ся пива, зачинає найперше млоїти. Барометр показує зміну, а відтак непогоду. Нема вже давного занятя ся морем. Если хто дивить ся на филі, то глядить рівнодушно, думаючи про що инше, або вдивлює ся в ту сторону, куда ідемо до Триесту і бажає як найскорше дістати ся до пристані.

Вечера о год. 6. і 7. вечером майже така як обід. О 9. год. трубить сурма, щоби класти ся спати. Позаяк в каютах горячо, то більша часть паломників вносить постіль на поміст і укладає ся до сну то на помості, то на кріселках, або в ратункових човнах. О. Митрополит спав цілий час в човні. Хотий на помості холодійше, всеж таки лучше в каюті, бо вигіднійше, можна розібрати ся; если корабель лучше кивне ся, не скидає з ліжка, а з крісел скидало, не чути розігрітої оливи з машин, яка млоїть, та не засипле цілої послели дрібним вуглем з комина. Всі уложили ся скоро до сну.

Сьвітла погашені, лиш на обох маштах блищать ліхтарки для остороги другим кораблям. На кораблі тихо, лишень чути гуркіт шруби корабельної або шум води розбиваної передом корабля, а в певних відступах часу дзвоненє мірила, на яким зазначає шнурок, що волічесь по воді, яку дорогу зробив корабель. Скорість ко-

рабля була меншою від найгіршого льокального поїзду, хотий вказівка на помістку капітана стояла на «tutta forza» значить, корабель їхав повною парою. Над нами чисте небо засіяне зьвіздами а впрочім темнота. За кораблем лишає ся довга дорога спіненої води.

Серед того лажу сам як мара, бо шукаю за перлами поетів і мільонами їх іскор на філях розбитих дзюбом корабля. Вже зачав я кивати головою на їх буйну уяву, аж тут виджу дійсно іскорки здовж корабля.

В суботу 22. вересня не видно цілий день нічого, як лиш небо і море. Минаємо з полудня острів Кипр, але єго не бачимо. Кипр в давнину був дуже слашний і гарний. Грекам подобав ся дуже, бо присьвятили єго Афродиті (Венус), яка народила ся тут з піни морекої. Острів довгий 230 км., а 96 км. широкий був давнійше приманою народів, які єго пізнали. Як наука вказує, є вітчиною кипарисів, міді (Kupfer) і киприйского солодкого вина. Подібно як в Палестині не паде тут дощ зовсім через літо, тільки в ночи опадає сильна роса, а за те ле в зимі; але склало ся раз за часів Константина, що через 26 літ дощ зовсім не падав, так що люди покинули все і вивандрували. Нині сей острів підупав.

В місци, куда власне пливемо, є велика глубінь, бо 3.355 м., а найбільша глубінь Середземного моря є між Кретою а Сицилією і сягає 3.968 м. Попід воду ведуть каблї с. в підморські телеграфи, які лучать прибережні міста з собою, а найдовший кабель іде через цілу довжину моря від Гібральтару аж до Александрії.

Сю половину Середземного моря межі Сицилією а Яффою зовуть Греки і Турки білим морем.

На кораблі нуди, бо енергія ослабла по осягненю цілі, а кождий чекав, щоби як найскорше дістати ся до дому. Якось приятнійше зробило ся, коли в неділю 23. вересня побачили ми по лівій стороні сушу. Се був острів Крета зі своїми трема пасмами гір. Перед тим минули ми острів Каксос, багатий в старині, а в повстаню грецкім знищений Турками і острів Карпатос (італ. Scarpanto) країну теслів. Крета знана добре всім, бо описувана недавно підчас повстаня. Знають певно всі давного мудрого короля Міноса з єго лябірінтом.

Цікаве тільки, що аж тут заганяли ся Араби і мають свою кольонію. Ті,

що були на Креті, кажуть, що мужики там зовсім такі як наші, неписьменні і пропивають своє майно по коршмах.

Напротив міста Кандії минаємо острів Дія (Standia), на яким ломлять мрамор. Ідемо коло заливів Канія і Кісіно, а коло причілка Буза прощаємо Крету. Віджаємо між острови йонські. Скалисті острівці Порі, Поретті і Ово, відтак Церіготто і Церіго минаємо перед вечером. Тих островів не бачили ми передше, бо минули їх вночі.

Зачинає бути холодніше, тай вітер дув сильніше. Филі бють в бік корабля, силують ся з ним і опадають безсилні. Корабель від часу до часу вже піддає ся їм, кивне ся більше і непокоїть тим подорожних. Капітан на запити про погоду киває недовірливо головою.
(Дальше буде).

Промова посла Романчуна

при другім читанні проекту виборчої реформи.

(Дальше).

Правда, з багатьох сторін говорять Русинам: Таж Русини ще найбільше зискують завдяки новій виборчій реформі; пр. тепер мають вони з Галичини лиш 8 послів, а по виборчій реформі мають дістати 28, отже більше як тричі стільки. Се вічно повторяє ся в пресі, се чуємо від ріжних товаришів у сій палаті, а навіть правительство кладе нам се перед очи, хоч ми тут у наших промовах вияснили неправильність такого твердження, хоч ми ту неправильність доказали також у публікації, розданій усім членам палати, яка в формі петиції долучена також до стенографічного протоколу, хоч се вчинив також наш заступник у комісії для виборчої реформи. Мушу отже те твердження ще раз спростувати. По теперішній виборчій ординації мають Русини законну можливість вибрати в Галичині 22 заступників, 22 при загальнім числі послів 425. По виборчій реформі мають вони дістати можливість — знов законну можливість — вибрати 28 послів при загальнім числі послів 516. Деж тут той великий поступ? Де ті великі користи? Правда, нам говорять: Виж не маєте тих 22 мандатів, ви маєте їх тільки 8, се ваш фактичний стан посідання. Отже що до сего стану посідання, то він природно — чи властиво не природно, тільки дуже штучно препарований у Галичині звисними способами — дуже змінний. Були часи, пр. в 1879 р., коли Русини на 353 послів мали лише 4 заступників, в 1885 р. лише 5, в 1891 р. 7. Але були також часи, пр. в 1873 р., коли вони при тім самім загальнім числі послів 353 мали 16 заступників. В 1897 р., вже по заведеві V. курії мали галицькі Русини 9 послів, а від 1901 р. мають лише 8.

Овже бачите, як наш стан посідання зміняє ся, — шож треба вважати нашим властивим фактичним станом посідання? Але коли загалом хоче ся робити порівняне, то можна порівнювати тільки однорідні річи, отже законний стан посідання з законним, а фактичний з фактичним. А наш теперішній законний стан посідання виносить 22 мандати на 425 супротив

будучих 28 мандатів на 516. Фактичний стан посідання був у минушости ріжний, а який він буде в будучности, сего не можемо знати. Миж не можемо знати, чи справді здобудемо тих 28 мандатів, чи може далеко менше, коли галицькі виборчі махінації будуть практикувати ся й далі так, як доси. Отже не кладіть нам перед очи, що ми через ту нову виборчу реформу добудемо таких великих користий, поминувши вже те, що при стані посідання треба звернути увагу також на що инше, а саме, на ріжницю між правним і неправним станом посідання. Бо коли хтось десь неправно присвоїв собі якесь посіданє, то приступаючи до правного упорядкування відносин посідання, справедливий судия не може брати за підставу того неправного стану посідання. А такі власне відносини в галицьких Русинів, котрих неправним, противзаконним способом, через виборчі надужитя, тероризм і виборчі шахрайства позбавлено їх правного стану посідання. При тім треба також взяти під увагу, що стара виборча ординация Русинів дуже кривдить, і від кожної нової ординації вони мусять домогати ся усуненя тої кривди.

Колиб хотіли найблизшою дорогою перевести сяк-так справедливу виборчу реформу, то найпростійша річ була розширити відповідно дотеперішню V. курию, а всі инші курії позносити. Але сего не зроблено, тільки переведено виборчу реформу зовсім иншим способом. Одначе галицькі Русини мусять жалувати ся не тільки на число призначених їм мандатів, вони справедливо мусять гірко нарікати на цілу виборчу реформу взагалі, як вона прикривна для Галичини, котра в справі виборчої реформи дістала багато виїмкових постанов.

Перша така виїмкова постанова, се пропорциональна система. За причину сеї системи подають те, що в Східній Галичині, де Поляки розкинені між Русинами, польска меншість не булаб иначе охоронена против рускої більшости. Але та польска меншість дістала охорону чи відшкодованє вже иншим способом, найперше через те, що галицьким містам призначено 30 мандатів, при чім до тої міської курії втягнуто торгові місцевости, які не можуть мати до сего ніякої претенсії. Приміром під ч. 25 злучено в один виборчий округ пять місцевостей: Сянік, Доброміль, Старий Самбір, Коросно і Корчину, з яких тільки Сянік має право вважати ся дійсним містом, маючи окружний суд і гімназію, хоч лише 6 300 мешканців, всіж инші ті ніби-міста, се малі місцевости з 4.600, 4.400, 5.500 і навіть лише 3 300 мешканців. Вони мають також зовсім маломіський характер, а все таки творять окремих виборчий округ, який разом має лиш 24.100 мешканців. Сей випадок показує загалом, — тепер говорю не лише про Галичину, але взагалі, — що мимо позірного знісеня курий в багатьох краях все таки існує окрема курия для міст і окрема для містечок, що правда, в трохи иншій формі, як доси, — що загалом остали ще деякі останки старої курияльної системи. Ві всіх тих 30 міських виборчих округах Галичини переводять Поляки виключно своїх кандидатів. Вправді в тих містах живе

120.000 Русинів, але вони так розкинені між Поляками й Жидами, які з опортуністичних причин ідуть разом з Поляками, що ніде не мають більшости.

Дальше зроблено в користь Поляків велику ріжницю між сільськими виборчими округами в Західній і Східній Галичині. Коли сільські округи, вибираючи, як звісно, двох послів, в Західній Галичині, отже там, де оба мандати дістануть ся Полякам, числять 102.000 до найвисше 153.000 мешканців, то рускі двомандатові округи мають 243.000 до 279.000 мешканців, отже більше як двічі стільки. Иншими словами: Поляк, також польський селянин або зарібник, значить два рази стільки або й більше, півтретя разів стільки, що Русин. Мабуть навіть найбільший шовініст-Поляк не заризикує такого твердження, а одначе на тій підставі розділено між обі нації право вибору парламентарної репрезентації. Колиж Поляки дістали вже такі надмірні користи через занадто велике число міських мандатів, які дістануть ся виключно їм, і далі через малий простір і наслідком того велике число їх сільських округів, — то чи може їм належати ся ще третя користь через пропорциональну систему? При тім та пропорциональна система так прикривна, що польський кандидат буде вже вибраний, дістаючи одєч голос над 25 проц. загального числа відданих голосів, коли на руского кандидата мусять упасти над 50 аж до близько 75 проц. Правда, тих 25 проц. голосів можуть евентуально вистарчити так само рускому кандидату, але він як кандидат більшости людности ледви коли буде в положеню користати з тої постанови виборчої ординації. І так вся користь припадає польському кандидату, йому вистане дістати четвертину всіх відданих голосів.
(Ковець буде).

Н О В И Н К И.

— Календар. В суботу: руско-кат. Йоаннія прен.; римо-кат. Сальомей дїви. — В неділю: руско-кат. Галакт. м.; римо-кат. Оттона.

— Загальні збори товариства «Шільма Поміч» у Львові відбудуть ся в понеділок дня 19. с. м. в комнатах «Рускої Бесіди». — Ринок 10. Початок о 10 год. За виділ: о. *Евген Гузар* голова. Ст. *Скоробогатий* секретар.

— Пригадуємо, що завтрішної суботи устроює наше Товариство вечерниці з танцями у власній салі при ул. Рускій 20. Музика смичкова під батутю звисного капельника п. Фукса, добірний а дешевий буфет, декорация салі з електричним освітленєм, а танцями будуть кермувати найліпші аранжери. Початок о 8½ год. вечер. Вступ від особи 1:50 К — *Забавовий комітет «Сокола»*.

— Вісти з закорд. України. Защо закрито київський університет — питає «Рада» і паше: За останні роки се не першина і до того всі вже звикли і не дивують ся: закривали університети самі студенти, робивши страйки, закривала і администрация через ріжні причини. Але сего разу нічого особливого не трафило ся; студенти самі бажють, щоб ішла наука в університеті, як слід. Хотіли студенти тільки впорядкувати свої «хатні» справи і для того зібрани ся на віче, чисто студентське, з дозволу ректорї. На се дає їм повне право статут університету «автономія», яка дана висшим школам. Щоб заправляти студентськими справами вони вибрали «виконну комісію», яка вживала всіх заходів, щоб не було й су-

перечок з ректором та іншим університетським начальством. Але рада професорів не йшла на зустріч бажанням студентів і не дала дозволу на те, щоб скликати віче. Окрім того, ректор оповістив, що не буде дозволити ніякій виконній комісії на сходинах, хоч та комісія має право існувати і завжди вживала заходів, щоби заспокоїти своїх товаришів і не доводити до «конфлікту» з ректором та з радою професорів. В понеділок, коли студенти зібрались на нараду про ту сіму комісію, ректор порадившись з професорами, закрив університет. Студенти ввесь час поводитись спокійно, а виконні комісія умовляла їх розійти ся і не драгувати нікого. Мимохіть виникає питання: чому ректор і рада професорів самі покривдили права студентів і без усякої причини закрили університет? В Москві і в Петербурзі університетське начальство всіма силами старася заспокоїти студентів, вдоволити їх законні бажання, а у нас як раз навпаки. Після всіх заколотів, після того, як два роки у вищих школах не було науки, бурливе море цинкої молодіжки починало вже помаленьку заспокоюватись. Вд ширости і такту професорскі ради залежало ввести життя університетське на шлях мирної науки. Чому ж вони замість того, підкидають до огню соломи? За що закрили університет?

«Рада» домагася від київської думи міської, щоби заложила міську публичну читальню, де би були що важніші європейські періодичні видання, приступні для ширшого загалу.

— **Зміни в старостах.** Міністер внутрішніх справ переїс старосту Спиридіона Телішевського зі Збаража до Золочева; покликав старосту д-ра Богуслава Амброзевича з Ніска до служби в намісництві і поручив старості Михайлови Равському управу староства в Яслі, старшому повіт. комісареві Болесл. Плятовському управу староства в Перемишлянах, старш. повіт. комісареві Адамови Лещинському управу староства в Ніску, а секретареві намісництва Йосифови Дністрянському управу староства в Збаражі.

— **З львівської архієпархії.** Рукоположені в презвитери: Лев Абрисовский, Андрей Бандера, Семен Віленький, Роман Каленюк, Омелян Кравич, Іван Крохмальний, Теодозій Кудрик, Йосиф Лах, Дмитро Мигодкий, Василь Матвійко, Іван Пасіка, Іван Потерейко, Теофіл Прийма, Омелян Радкевич, Григорій Редчук, Володимир Семків, Володимир Сполітакевич, Євген Турула, Стефан Хировский, Семен Шпіцер, Дмитро Шула, Виктор Чорний і Володимир Яцишин. — Конкурсний іспит здали оо.: Іван Бачинський, Василь Владичин, Володимир Гарасимович, Михайло Горчицький, Іван Захарко, Андрей Киваль, Николай Кравців, Володимир Левицький, Михайло Левицький, Николай Мрвглодович, Володимир Охримович, Василь Паньків, Йосиф Рейтаровский, Олександр Чубатай, Іван Чубатай, Іван Яблонський і Іван Харламович. — На конкурс з речинцем до 15. січня 1907. р. виставлені приходи: Помонята, Вишиски, Ставчани, Ганівці, Дриців, Скоморохи старі, Хащоване, Урлів і Лещівна. — Сотрудицтва дістали новонаставлені пресвитери оо.: Семен Шпіцер в Буцаках, Василь Матвійко в Синевідську вижнім, Андрей Бандера в Бережниці шлях., Дмитро Мигодкай в Глузтім з приділенням до служби в Струсові, Омелян Радкевич в Нараві з приділенням до служби в Охримівцях, Дмитро Шула в Добростанах, Стефан Хировский в Семиганові, Йосиф Лах в Миклашеві, Семен Віленький в Довгім теребов., Григорій Редчук в Шалах, Іван Пасіка в Конохах, Юліян Фациевич в Лицнів, Лев Абрисовский в Бурштині з приділенням до служби в Мишковичах, Омелян Кравич в Волкові нарав., Володимир Семків в Дубкицях, Виктор Чорний в Полюхоні вел., Іван Потерейко в Лициці гор., Теофіл Прийма в Заланові, Роман Каленюк в Головецькім, Євген Турула в Журавні і Володимир Яцишин в Хмільні. — До канонічної інституції взвані оо.: Маріян Захаряевич на Молодинче і Володимир Лешневский на Жулічі.

— **Конкурс.** Виділ співацького товариства „Львівський Боян“ розписує музичний конкурс виключно на хоральні твори а іменно: 1) на мішаний хор з супроводом фортепяна або оркестри з премією 200 К; 2) на мужеский хор з супроводом фортепяна або оркестри з премією 100 К. Твори нагороджені стають власністю товариства. — Конкурсні твори належить надсилати найдалше до дня 30. н. ст. цвітня 1907. р. включно на адресу товариства, Львів, ул. Вірменська ч. 2.

Вислід конкурсу з р. 1906 є ось який: з масліних 8 творів признав Виділ після опінії юрорів п. Богданови Вахнянинови IV, премію 50 К за тенорове сольо в супр. фортепяна п. з. «Плач Яреми». П. Евг. Форостині уділив признає за сольо-спів з супр. фортепяна п. з. «Ти ирацтай». В склад конкурсної комісії входили: о. Остап Ніжанковский, п. Стеф. Людкевич, п. радн. А. Вахнянин і п. Р. Ганічак. За виділ „Львівського Бояна“: А. Вахлянин, голова. О. Дембіцький, секретар.

— **Страйк польської дітвори в Познаньщині** Під теперішню пору страйкує в Познаньщині 40.000 польських дітви, що не хотять молити ся і вчити ся релігії в німецькій мові. Прускі уряди вживають всяких репресалій супроти дітвори і організаторів дітотоного страйку, але безуспішно. Сими днями виїздить із Познаня польска депутация до Риму, щоби просити Папу о інтервенцію в шкільній справі. Діло познаньської польської дітвори гідне всякого признаня й наслідувания, хоч не треба забувати при тім, що галицькі брата познаньских Поляків ніяким робом не хотять допустити до науки гр. кат релігії таки у львівській гімназії ім. Франца Йосифа.

— **Центральна каса спілкова.** Міністер фінансів предложив дня 12. м. м. державній раді бюджет на рік 1907. При тій нагоді повідомив він палату, що правительств вставило в бюджет суму 6 мільонів корон для центральної каси спілкової і висказав надію, що палата послів причинить ся до скорого уведеня в життя тої важної для спілок хліборобских а також і промислових, інституції. Закон дотично заснованя центральної каси, яка буде мати свій осідок у Відні, вже готовий, а також і пропамятне письмо та пояснюючі замітки. Між иншим сказав міністер таке: Згуртоване економічних сил в спілках є при сучаснім загальнім розвитку хліборобства і промислу для істнованя дрібних і середних продуцентів питанням життя і уможливленя конкуренцію з великим капіталом. Спілкова організація мала до тепер скабі успіхи, головно через те, що діставала здебільшого дуже дорогий кредит і не могла задля браку відповідної організації користати із дешевого кредиту аветро угорського банку. Заложеням такої каси, що збудув ся на основі вступуючих вже в поодиноких краях спілкових союзів сему лиху запобіжить ся. З тих виводів міністра фінансів видко, що центральне правительств, яке недавно скликало було в тій справі анкету знатоків, взяло ся енергічно до заведеня центральної спілкової каси.

— **Жиди посесори банкрутують.** З Поділля доносять: Жидівські баночки, котрих є по кілька в кождім місті, не мають тепер готівки, бо не дають їм гроша більші банки. Наслідком того много менших жидівских посесорів в околицях від Бучача і Чорткова по Тернопіль і Підволочиска, є тепер невинплатних. Підкосив їх дорогий робітник, котрого мимо того тяжко дістати. Тому у многих посесорів збіже немолочене, бараболю ледви що викопано. Ціна збіжа дуже низькі. Жидівські банки не можуть тепер удляти позичок жидівским посесорам на кунно худоби на випас. Ще як котрий з посесорів мав свої капітали, то видержить се пересилена, але біднійші покинуть посесії, а через то ціна землі впаде. — З Бучача доносять, що перед кількома днями зголосив невинплатність посесор дібр Юлій Кон в Дулибах, що належать до гр. Анна Волянської. Єго пасиви та єго брата, котрий також збанкрутував, а держав в посесії Брикулю, виносять повед 200.000 К. Причиною банкрутства першого

було жате над стан. Недавню збанкрутував посесор Трибуховець з пасивами 600.000 К, між тим коли активи виносили ледви кількадесять тисяч корон. Він то причинив ся до упадку кількох поважніших купецких фірм.

— **Проби лету машиною.** Коло бульонського ліса під Парижем зібрало ся оноді кільканайцять тисяч народа, аби побачити, як буде літати Савтос Дімон своєю машиною. С. Дімон хоче взяти 50.000 франків нагороди, призначеної для того, що перелетить 500 м. воздухом. І він від кількох літ роздумує не лише над поліпшенем бальона з кермою, але і над машиною до літання. Таку машину він вже видумав і оноді пробував нею літати. Перший раз підніс ся у воздух і перелетів ледви 100 метрів. По кількох дальших невдалих пробах перелетів поверх 200 метрів. При спаданю на землю С. Дімон не відчував сильних потрясень. Публика грімко оплескувала воздуховлавеця. Рівночасно виступив на тій самій площі воздухоплавець Блеріот зі своєю машиною до літання иншої конструкції, але мимо всяких змагань машина не рушила ся з місця.

— **Мартиніві гуси для монарха.** У Німців є старий звичай — звідки він пішов, годі знати — що в день св. Мартина, після календаря нов. стиля дня 11. надоліста ріжуть і їдять гуси — розуміє ся, хто їх може мати. Отже того дня після якогось старого звичаю відставляє жидівска громада міста Пресбурга на Угорщині що року 4 гуски для цісарської палати у Відні. Так було також і сего року. Минулої неділі явило ся в цісарській палаті, в так званім державнім тракті, два пани і дві дами і пішли звідтам до цісарської «комори». Они принесли були 4 гуски рідкої краси. Кожда гуска була завинена в тоненьке біле полотно і украшена стяжечками та кокардками в красках австрійській і угорській, а заким їх занесено з воза до комори, покладено їх на срібні таці. В коморі відобрав їх прибочний комнатний слуга монарха.

— **Покarana любов.** До дуже немилого досвіду прийшла колисьто якась париска дама. Від довшого часу стояла вона з приятелем свого мужа в інтимних відносинах. Однакж ціла „приємність“ видалась їй надто дорогою і вона зірвала всякі зносини з своїм „милим“. Та він, видко, не дуже був вдоволений з сего рішучого кроку своєї „богині“, навав в ночи на помешканє свого приятеля і вивив єго порядно. Ціла справа оперла ся перед судом і жінка вибитого „мученика“ розяснила справу ось так: „Мій amator почав тим, що випивав мому чоловікови найліпше вино і викурював найліпші цигара; те все мусіла я своїми грішми наложувати, щоби чоловік не пізнав. Потім продавав він мені листи, які я до него пасала. Всіх разом 25 листів по 1 франкови. Потім присилував він мене, щоби я викупила від него свою фотографію, яку я єму подарувала була. Се коштувало мене 50 франків. Потім приніс мені кучері з мого волося, за які я мусіла заплатити 25 франків. Але сим не скінчило ся! Все привосив він мені свіжі кучері, казав, що вони від мене, і вимушував від мене за кождий кучір по 10 франків. Коли ж я не хотіла давати єму далі грошей, писав він до мого чоловіка анонімні листи, повні брїхонь на мене“. Конець роману: Шармантний любимець помандрував на три місяці до „холодної“.

— **З залізниць.** Дня 15. жовтня с. р. отворено залізницю льокальну Цветль-Мартінсберг зі стациями Вальдгаузен, Графеншляг, Отеншляг і Мартінсберг. Стациі сі уладжені для загального руху, а стация Кляйн Шенав і перестанки Сирнав, Кальтенбрун і Бібершляг для руху особового і пакункового.

— **Репертуар міського театру у Львові.**

Нині: «Так, або ні».
Субота по пол.: «Месьє», ком. Фредри;
вечер: «Приятель Фриц».

Други Соколи і Сокілки! Памятайте, що львівський „Сокол“ збирає жертви на будову свого дому.

Наука, штука, література.

— Ілюстрований народний календар товариства „Просвіта“ на рік звичайний 1907, річник ХХХ, вже появився в книгарській розпродажі. Календар складаєся з календарської частини (стор. 1—32), інформаційної і господарської (1—120) і літературної та забавно поучальної частини (1—40). Ціна 1 К.

Телеграми

з дня 16. листопада 1906.

Берлін. З Відгук доносять, що німецькі граничні стачії в полудневій Африці дістали приказ, розоружувати всіх Бурів, які зі зброєю хотіли би перейти на англійську територію.

Пенза. Недалеко Саровска 8 опришків напало на поштовий віз і забрало 8.000 рублів. Жандармів, призначених до оборони пошти, поубивано.

Вільно. В Ковні арештовано 57 осіб, що належали до соціалістичної боевої партії.

Богдан Лепкий.

3 дослідів над Шевченковою „Наймичкою“.

(Дальше.)

Саму поему починає поет ладом народної казки про багатого а бездітного діда й бабу.

Неділя, сонце, тихо — вони сидять на приспіві в білих сорочках і журять ся. Чого? Чують далеку дорогу, а нема їй кому провести. Надбали всілякого добра, а нема кому пожити.

Ано нараз, за ворітьми, щось плаче... Дитина... Взяти, принесли до хати й охрестили.

„Чудно якомсь Дітьє ся між нами!“

Тими словами й кінчить поет першу частину поеми.

Дальше покотить ся оповідання, як жвага струя подій — звичайно і природно. Прийде наймичка на службу, буде бавити дитину, дитина виросте й оженить ся, наймичка постарієть ся й умре — так як на світі буває. І нікому навіть на гадку не впаде, кілька мук вона пережила, криючи в душі свою велику тайну, кілька болю зазнала, не сьміючи признати ся до сина, кілька пониження витерпіла, подаючи ся за наймичку рідної дитини.

Аж спокотувавши гідно свою неповинну вину зі словами прозвання на устах паде на постіль, з котрої більше не встане.

„Я... я твоя мати!“

Як антична статуя вириняє перед нашими очима постать „Наймички“ в лінійних рівних, спокійних, благородних.

Без пози й котурнів, без крику, або балакучости виростає вона на справжню героїню. Та крім клясичної чистоти рисунку єсть в ній якась прерифаєлітична ніжність, що бере за серце. Хоть така рішуча в постанові видержати тайну а прецінь така ніжна, тільки в ній м'якості, тільки того, що німець зове „das ewig weibliche“.

Чи тоді, як приходять годити ся на службу, чи як на самоті нестять дитину, як у Києві купує дарунки — все. І як раз то щасливе переведення внутрішнього трагізму і згармонізованне його з зовнішнім, ніби спокоем треба вважати дуже трудним завданням артистичним, з якого поет вишов побідносно. Бачимо перед собою послухну, пильну, до своїх гасдів прихильну наймичку, вдоволену зі служби і з життя а мусимо відчувати рівночасно матір, що криєть ся з своїми природними правами до дитини й жінку, що жертвує своєю молодістю, красу — всьо, щоб спокотувати вину.

Що иньшого бачить око а що иньшого відчуває душа уважних читачів.

І то роздвоєнне настрою, на зверх погідного, спокійного, ідилічного а на внутр поважного, сумного, трагічного надає поемі стільки оригінальності, що не можна підбра-

ти ніякого другого твору, з котрим можна би єї порівняти.

Хіба Гоголеві „Старосв'ятські пом'шцики“ Читаючи події життя Атаназія Івановича і Пульхерії Івановни ми переживаємо разом з ними їх дрібні радості і тяжкі смутки.

Разом з Анатазієм Івановичем страшимо по добрім обіді Пульхерію Іванівну огнем, або злодіями і разом з ним входимо сумні до самотної комнати, з котрої винесли ліжко покійної Пульхерії.

І читаючи ту прекрасну ліричну поему забуваємо, що в єї нутрі криєть ся їдка сатира на тодішнє поміщицьке життя, в котрім цілі легіони кріпаків не жили а горювали, щоб піддержати вигідне і безжурне життя двох стариків.

Лірика і сатира подали собі тутки руку, щоб сотворити єей оригінальний архитвір.

Так само в „Наймичці“ ідилія і трагедія зложили ся на прекрасну цілість.

Безпретенсивнальне оповідання в темпі жвавім, але не скорім, на зверх погідне а на ділі сумне зворушує нас, але не бентежить, навпаки лишає якась благородне оновленне душі, немов старинне катгарзіє.

Доходить поет до того відкиненнем всякого балаєту, простотою средств і боговийним трактованем теми.

Кільки ефектів насував Шевченкови-малюєви розкішний степовий краєвид, а він їх відкинув лишаючи малюнок майже так бідний, як декорації в давнім театрі.

Кільки прекрасних побутових сцен з хутірного життя міг змалювати в „Наймичці“ — а прецінь опускає усе, що шкодило простолінійности рисунку героїні.

Кільки драматичних моментів мож було вихіснувати в тій незвичайній темі а поет найдраматичніші місця збував кількома словами.

Задивлений в постать матери, що жертвує себе для добра дитини — відкидає усе, що з тою жертвою не було в злуці, все, що могло на хвилю наші очі від ньої відвернути.

(Дальше буде)

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

(Готель, реставрація їкаварія — ріг ул. Сикстускої і Коєцюшка у Львові).

Прїїхали дня 15. листопада: о. Дан Зарицький з Августівки, др. Осип Ковшевич з Бережан, о. Ф. Свєргун з Ольхівця, о. Т. Долюшинський з донькою з Добрусня, др. Яр. Олесницький з Дрогобича, А. Кухта з Відня, о. Ів. і Зен. Донигевич з Соколівки, др. Мих. Дорундяк з Борщева, др. Стан. Чикалюк з Тернополя, Ю. Борис правник, Богдан Дуткевич з Дубя, Микола і Анна Зашерикот з Скали, Юл. Михаць з Дрогобича, Евг. Петровска з донькою з Вербівця, Макс. Бергер з Самбора, о. Вацлав Сікорський з Варшави.

— Скарбник львівського „Сокола“ має на продаж білети до фризєра по низьких цінах. Провізія з білєтів призначена на дохід „Сокола“.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. листопада 1906.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне В неділі і свята 3 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9.

Лікар внутрішних недуг

Др. Мирон Вахнянин

ордиує від 3 — 5. по пол.

ул. Академічна 26.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

Table with train routes and times: Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*; Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40, 9:30*; Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*; Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*; Рави рускої 7:50, 4:50; Станиславова 8:05; Самбора 8:15, 1:50, 9:20*; Яворова 8:18, 4:37; Коломиї 10:05; Р'яшева 10:35

На Підзамче.

Підволочиск 7:05, 11:30, 2:08, 5:35, 10:16*

Зі Львова з головного двірця відходять:

Table with train routes and times: До Кракова 12:45*, 1:—*, 8:35, 2:45, 6:35*, 8:25, 10:05*; Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*; Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*; Яворова 6:55, 6:—*; Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*; Самбора 8:55, 4:15, 10:51; Станиславова 9:10*; Белзци 10:45; Р'яшева 4:05; Коломиї 3:30; Рави рускої 7:25*, 11:35*; Стрия 11:10*

З Підзамча:

Підволочиск 6:32, 11:07, 2:32, 6:27*, 10:02*.

Примітка. Поїзди поспішні друковані є черенками товстими; поїзди нічні є зазначені зв'язкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иньшого рода, ілюстровані провідники розклади їзди їтд. можна набувати через цілий день в міській бюрі п. к. державних залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшим курсі денним не числячи ніякої провізії.

„Горбан“

музична бібліотека

видає

Українська Накладня

Львів, Вроновська 8.

Катальог даром і оплатно.